

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ННІ Економіки і права
Кафедра інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. завідувача кафедри

В.А. Іващенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Інтелектуальна власність та авторське право»
для студентів спеціальності 126 Інформаційні системи та технології другого (магістерського) рівня вищої освіти

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Інтелектуальна власність та авторське право Курс викладається українською мовою.
Статус дисципліни	Обов'язкова
Викладачі	Тараненко Олег Миколайович – кандидат історичних наук, доцент; доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Код класу /	h4dildd
Корпоративна пошта / E-mail:	kaf.iv.cpd@vu.cdu.edu.ua
Затвердження та перегляд робочої навчальної програми	Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін 27.08.2024, протокол № 01 Зміни та доповнення внесено

2. Анотація до курсу

Радикальні структурні зрушення в економіці, прискорений розвиток високотехнологічних галузей світового та національного господарства неможливі без генерації, впровадження та використання об'єктів права інтелектуальної власності. Основою переозброєння всіх галузей національного господарства, що дозволить підняти виробництво на якісно новий рівень, є комерціалізація результатів інтелектуальної діяльності. Встановлення належного рівня охорони та забезпечення захисту права інтелектуальної власності є необхідною передумовою побудови правової держави, гарантією її економічного розвитку та формування громадянського суспільства. Тому вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» є актуальною та необхідною для студентів спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» Другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» є ознайомлення студентів з основними інститутами права інтелектуальної власності та формування у студентів поваги до результатів своєї та чужої інтелектуальної діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» передбачено:

1. знати і розуміти фундаментальні і прикладні аспекти інтелектуальної власності, розуміти основні категорії охорони та захисту авторських прав;
2. уміти використовувати отримані знання в професійній діяльності;
3. вміти самостійно вирішувати складні практичні завдання;
4. аналізувати конкретні обставини з урахуванням економічних та правових реалій;
5. складати тексти документів, необхідних для набуття та реєстрації прав на об'єкти авторського права;
6. розпоряджатися власними майновими правами інтелектуальної власності, зокрема, ефективно використовувати передбачені законом засоби захисту авторських прав та прав промислової власності.
7. орієнтуватися в сучасних підходах до розуміння основних порушень у сфері права інтелектуальної власності;
8. знати основні види порушень авторського права;
9. вміти запобігати появі фактів плагіату;

4. Компетентності та очікувані результати навчання

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність та авторське право» забезпечує формування таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Результати навчання:

PH01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

PH06. Обґрунтовувати вибір технічних та програмних рішень з урахуванням їх взаємодії та потенційного впливу на вирішення організаційних проблем, організувати їх впровадження та використання.

5. Обсяг і характеристика курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	126 Інформаційні системи та технології	126 Інформаційні системи та технології
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
обов'язкова /вибіркова	Обов'язкова	Обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	30	4
Лекційні заняття	14	2
Практичні заняття	0	0
Семінарські заняття	16	2
Лабораторні заняття	0	0
Самостійна та індивідуальна робота	60	86
Форма підсумкового контролю	залік	Залік

6. Пререквізити курсу

Вивчення курсу «Інтелектуальна власність та авторське право» є базою для досягнення інтегральних, загальних та спеціальних компетентностей. Навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами освітньої програми – «Методи та системи штучного інтелекту», «Технології захисту інформації та безпека інформаційних систем», «Методологія та організація наукових досліджень».

7. Технічне забезпечення

Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальноновживаних офісних програм та

онлайн-сервісів

8. Політика курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (вирішення кейсів, підготовка презентацій). У випадку якщо студент не отримав протягом семестру необхідну кількість балів для отримання заліку, він може виконати передбачені програмою завдання, узгодивши з викладачем терміни виконання.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів можуть бути кваліфіковані як академічна недоброчесність. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

9. Схема курсу

Тема, основні питання / завдання	Розподіл годин за темами та формам и занять (денна/за очна)	Форми та методи проведення	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання для самостійної роботи, год	Форма контролю, бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Поняття інтелектуальної власності. Авторське право					
Лекція 1. Тема «Загальні положення про інтелектуальну власність» 1. Інтелектуальна власність як соціокультурне явище 2. Поняття інтелектуальної власності 3. Поняття права інтелектуальної власності 4. Структура права інтелектуальної власності 5. Система законодавства про	2/1	Лекція-інформація	Базові джерела: 1-5, Нормативно-правові акти: 16.	1. З'ясувати роль інтелектуальної власності в економічному й культурному розвитку суспільства, (2 год.) 2. Знати чинні нормативно-правові акти з права інтелектуальної власності. (3 год.) 3. Вивчити об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. (3 год.)	Опитування на семінарі, (0-10 балів)

інтелектуальну власність					
Лекція 2. Тема «Авторське право» 1. Поняття авторського права 2. Об'єкти авторського права 3. Суб'єкти авторського права 4. Зміст авторського права	2/1	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Базові джерела: 1-5, Нормативно-правові акти: 9,10,16	1. Визначити поняття авторського права (2 год.) 2. Дослідити об'єкти авторського права (3 год.). 3. Проаналізувати групи суб'єктів авторського права (2 год.); 4. Охарактеризувати особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності на об'єкти авторського права (3 год.).	Перевірка виконаних завдань (0-10 балів)
Лекція 3. Тема «Комп'ютерні програми та компіляції даних (бази даних) як об'єкти правової охорони» 1. Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права. 2. Відмінність авторського права та патентного права на КП 3. Судова практика 4. Компіляція даних (бази даних) як об'єкт правової охорони	2 / 0	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Базові джерела: 6-8 Нормативно-правові акти: 9,10,16	1. Визначити поняття комп'ютерної програми (2 год.) 2. Дослідити відмінності авторського права та патентного права на КП (2 год.). 3. Проаналізувати судову практику вирішення спорів щодо КП(3 год.); 4. Охарактеризувати особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності на КП (3 год.).	Доповідь на семінарському занятті (0-10 балів)
Семінарське заняття 1. Тема «Загальні положення про інтелектуальну власність» 1. Поняття інтелектуальної власності та її результату. 2. Поняття права інтелектуальної власності 3. Об'єкти права інтелектуальної власності. 4. Суб'єкти права інтелектуальної власності. 5. Система джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною і використанням об'єктів інтелектуальної власності.	2 / 1	Доповіді, тестові завдання	Базові джерела: 1-5, Нормативно-правові акти: 16	1. Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття або 2. Виконання завдань для самостійної роботи	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
Семінарське заняття 2. Тема «Поняття та об'єкти авторського права» 1. Поняття авторського права. 2. Поняття та загальна характеристика об'єктів авторського права. 3. Твори, що не є об'єктами авторського права.	2 / 0,5	Доповіді, тестові завдання,	Базові джерела: 1-5, Нормативно-правові акти: 9,10,16.	1. Підготувати презентацію для доповіді відповідно до плану семінарського заняття. або 2. Виконання завдань для самостійної роботи.	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів

4. Загальна характеристика суб'єктів авторського права. 5. Поняття та загальна характеристика співавторства. Види співавторства					
Семінарське заняття 3. Тема «Зміст та умови дії авторського права» 1. Загальна характеристика особистих немайнових прав автора. Природа особистих немайнових прав. А) Право авторства. Б) Право на авторське ім'я. В) Право на оприлюднення твору та на його відкликання. Г) Право захисту честі і репутації автора. 2. Поняття та загальна характеристика майнових прав автора. Класифікація майнових авторських прав. Строк охорони майнових прав автора. 3. Випадки вільного використання творів 4. Поняття та види винагороди за використання творів автор	2 / 0,5	Доповіді, ситуаційні задачі	Базові джерела: 1-5, Нормативно-правові акти: 9,10,16	1. Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття або 2. Виконання завдань для самостійної роботи	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
Семінарське заняття 4. Тема «Комп'ютерні програми та компіляції даних (бази даних) як об'єкти правової охорони» 1. Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права. 2. Відмінність авторського права та патентного права на КП 3. Судова практика 4. Компіляція даних (бази даних) як об'єкт правової охорони	1,5 / 0	Доповіді, тестові завдання, ситуаційні задачі	Базові джерела: 6-8, Нормативно-правові акти: 9, 10, 16.	1. Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття. або 2. Виконання завдань для самостійної роботи	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
Модульна контрольна робота 1	0,5	Тестування	Базові джерела: 1-8, Нормативно-правові акти: 9, 16	Повторити навчальний матеріал тем 1-4	10 балів
Всього балів за змістовим модулем 1					50
Всього годин за змістовим модулем 1	48 / 48				

Лекцій	6 / 2				
Семінарських занять	8 / 2				
Лабораторних занять	0				
Самостійна робота	34 / 44				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Інтелектуальна власність у цифровому середовищі					
Лекція 4. Тема «Правовідносини у цифровому середовищі» 1. Суб'єкти правовідносин у цифровому середовищі 2. Об'єкти правовідносин у цифровому середовищі 3. Зміст правовідносин у цифровому середовищі	2 / 0	Лекція-інформація	Базові джерела: 6-8, Нормативно-правові акти: 9-11, 16	1. Визначити об'єкти правовідносин у цифровому середовищі (2 год) 2. З'ясувати роль суб'єктів щодо правовідносин у цифровому середовищі (2 год.) 1. Дослідити зміст правовідносин, які виникають у цифровому середовищі (2 год.)	Опитування на семінарі, (0-10 балів)
Лекція 5. Тема «Охорона та захист авторських прав у цифровому середовищі» 1. Міжнародні акти та національне законодавство про охорону авторських прав у цифровому середовищі 2. Особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі 3. Види порушень авторських прав в мережі Інтернет 4. Способи захисту авторських прав у мережі Інтернет 5. Технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет	2 / 0	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Базові джерела: 6-8 Нормативно-правові акти: 9-11,16	2. Проаналізувати міжнародні акти та національне законодавство про охорону авторських прав у цифровому середовищі (2 год) 3. З'ясувати особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі (2 год) 4. Дослідити види порушень авторських прав в мережі Інтернет (2 год) 3. Розкрити способи та засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет (2 год.)	Доповідь на семінарському занятті (0-10 балів)
Лекція 6. Тема «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг та їх охорона в мережі Інтернет» 1. Право ІВ на комерційне найменування 2. Охорона прав на комерційне найменування в мережі Інтернет 3. Право ІВ на торговельні марки 4. Охорона прав на торговельні марки в мережі Інтернет 5. Доменні імена	2 / 0	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Базові джерела 1-6, Нормативно-правові акти: 14-16.	1. З'ясувати особливості права ІВ на комерційне найменування та його охорону в мережі Інтернет. (3 год.) 2. Проаналізувати види торговельних марок та особливості їх охорони в мережі Інтернет. (3 год.). 3. Дослідити доменні імена як об'єкти ІВ (3 год.)	Доповідь на семінарському занятті (0-10 балів)

<p>Лекція 7. Тема «Договірні зобов'язання у цифровому середовищі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності 2. Поняття ліцензії, її види. Ліцензійний договір 3. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності 4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності 	2 / 0	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Базові джерела: 1-6, Нормативно-правові акти: 16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити систему джерел права щодо розпорядження майновими авторськими правами (3 год.) 2. Дослідити недоговірні способи розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (3 год.) 3. З'ясувати види договорів, щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності (3 год.) 	Перевірка виконаних завдань (0-10 балів)
<p>Семінарське заняття 5. Тема «Правовідносини у цифровому середовищі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти правовідносин у цифровому середовищі 2. Об'єкти правовідносин у цифровому середовищі 3. Зміст правовідносин у цифровому середовищі 	2 / 0	Доповіді, тестові завдання	Базові джерела: 6-8, Нормативно-правові акти: 16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття 2. Виконання завдань для самостійної роботи 	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
<p>Семінарське заняття 6. Тема «Охорона та захист авторських прав у цифровому середовищі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні акти та національне законодавство про охорону авторських прав у цифровому середовищі 2. Особливості розповсюдження та використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі 3. Види порушень авторських прав в мережі Інтернет 4. Способи захисту авторських прав у мережі Інтернет 5. Технічні засоби захисту авторських прав в мережі Інтернет 6. Роль та функції постачальників Інтернет-послуг в охороні майнових авторських прав 	2 / 0	Доповіді, тестові завдання, ситуаційні задачі	Базові джерела: 6-8, Нормативно-правові акти: 9,10,11,16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття 2. Виконання завдань для самостійної роботи 	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
<p>Семінарське заняття 7. Тема «Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів та послуг та їх охорона в</p>	2 / 0	Доповіді, тестові завдання, ситуаційні	Базові джерела 1-6, Нормативно-	1. Підготувати презентацію для доповіді відповідно до плану семінарського заняття.	Завдання 1: 0-10 балів

мережі Інтернет» 1. Право ІВ на комерційне найменування 2. Охорона прав на комерційне найменування в мережі Інтернет 3. Право ІВ на торговельні марки 4. Охорона прав на торговельні марки в мережі Інтернет 5. Доменні імена		задачі	правові акти: 14-16.	або 2.Виконання завдань для самостійної роботи.	Завдання 2: 0-10 балів
Семінарське заняття 8. Тема «Договірні зобов'язання у цифровому середовищі» 1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності 2. Поняття ліцензії, її види. Ліцензійний договір 3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності 4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності 5. Договірна практика у цифровому середовищі.	1,5 / 0	Доповіді, заповнення зразків договорів	Базові джерела 1-6, Нормативно-правові акти: 16.	1.Підготувати усну доповідь відповідно до плану семінарського заняття або 2.Виконання завдань для самостійної роботи	Завдання 1: 0-10 балів Завдання 2: 0-10 балів
Модульна контрольна робота 2	0,5 / 0		Базові джерела: 1-6, Нормативно-правові акти: 9-16	Повторити навчальний матеріал тем 5-7	10 балів
Всього балів за змістовим модулем 2					50
Всього годин за змістовим модулем 2	42 / 42				
Лекцій	8 / 0				
Семінарських занять	8 / 0				
Лабораторних занять	0 / 0				
Самостійна робота	26 / 42				
Підсумковий контроль: залік					100

10. Система оцінювання та вимоги

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 100-бальною шкалою Університету, чотирибальною шкалою (5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»), і шкалою оцінок ЄКТС. На поточний контроль відводиться 100 балів, на підсумковий контроль (залік) – 0

балів.

Оцінювання поточної успішності студентів на окремих навчальних заняттях та за виконання завдань самостійної роботи визначається диференційовано, відповідно до рівня складності завдань, та встановлюється в межах від 0 до 10 балів.

Або ж

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань

Виконання модульних контрольних робіт, завдань самостійної роботи та індивідуальних завдань є обов'язковим. До їх виконання допускаються всі студенти. Студент, який не виконав поточних завдань, не підготувався до практичних, семінарських, лабораторних занять, отримує 0 балів / не отримує жодного бала. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати шляхом виконання у визначений термін завдань, передбачених програмою. За виконанні завдання нараховуються від 0 до 10 балів.

Студенти, які за результатами поточного контролю набрали менше 60 балів, вважаються такими, що мають академічну заборгованість, ліквідація якої є обов'язковою.

11. Критерії оцінювання успішності навчання

1. Завданням **поточного контролю** є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу шляхом усного та письмового опитування, аналіз виконання завдань індивідуальної та самостійної роботи, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання есе та анотацій, здатності публічно, письмово чи в електронному форматі представляти певний матеріал та ін.

Критеріями оцінювання у ході поточного контролю є:

а) під час поточної аудиторної роботи на лекційних та семінарських заняттях:

- активна участь у дискусіях та пропонування форм роботи на лекційних та семінарських заняттях;
- доповнення та запитання на лекційних та семінарських заняттях.

б) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет-ресурсів тощо);

- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

в) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

г) при виконанні завдань для самостійної та індивідуальної роботи:

- повнота виконання завдання;
- творчість та самостійність виконання.

2. Критерії оцінювання **модульної контрольної роботи**. Модульна контрольна робота містить 10 тестових завдань, кожне з яких оцінюється 1 балом

12. Перелік питань / завдань для підсумкового контролю

Підсумкового контролю робочою програмою не передбачено. Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного контролю

13. Список рекомендованої літератури / інтернет-ресурси / нормативні документи

Базові джерела:

1. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку: монографія / В.В. Вірченко. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 488 с.
2. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.]; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Планета-Прінт, 2019. – 1002 с.
3. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. К.: К.І.С., 2018. – 424 с.
4. Право інтелектуальної власності. [О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонової. К.: Юрінком Інтер, 2021. 540 с.
5. Право інтелектуальної власності : підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; ред. Т.В. Ярошевська. – Дніпро: ДДУВС, 2022. – 336 с.
6. ІТ право / За заг. ред. проф. О.С.Яворської. – Львів: Видавництво «Левада», 2017, 470 с.
7. ІТ-право: теорія і практика. За ред. Є.О.Харитонов, О.І.Харитонової. Одеса: Фенікс, 2017. 472 с.
8. ІТ-право – це просто : посібник / авт. кол. ; за ред. д.ю.н., проф. Є.О. Харитонova. – Одеса : Фенікс, 2017. – 106 с.

Нормативно-правові акти:

9. Закон України «Про авторське право і суміжні права». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
11. Директива Європейського парламенту та Ради 2001/29/ЄС про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text
12. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
13. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
14. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
15. Закон України «Про правову охорону географічних зазначень». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
16. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.